ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: M. U., zastoupeného JUDr. Věrou Magulovou, advokátkou se sídlem Brno, Vachova 5, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu Ostravě ze dne 7. 4. 2004, čj. 24 Az 1808/2003 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 21. 7. 2003 čj. OAM-3275/VL-11-17-TZ 2003. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím byla stěžovateli zamítnuta jeho žádost o azyl jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] - nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, dále nedostatek skutkových zjištění správním orgánem [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Konkrétně uvádí, že žalovaný nevycházel ze

spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Stěžovateli nebyla dána před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění a neměl možnost navrhnout doplnění dokazování. Žalovaný se tedy nezabýval projednáním jeho žádosti odpovědně a svědomitě. Dále nebyly splněny zákonné podmínky pro zamítnutí žádosti o udělení azylu stanovené zákonem o azylu. Na základě těchto skutečností považuje stěžovatel napadené rozhodnutí za nezákonné, vzhledem k tomu, že žalovaný porušil v řízení o udělení azylu stěžovateli ustanovení § 3, § 4, § 32 odst. 1, § 46, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. Stěžovatel žalobou napadl rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu pro nezákonnost a vady řízení. Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl, i když pro shora uvedené vady měl rozhodnutí zrušit. Soud se se žalobními námitkami nevypořádal, rozsudek soudu nevychází ze správně a úplně zjištěné skutkové podstaty a je nezákonný z důvodu nesprávného posouzení právní otázky. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a současně žádá, aby byl její kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se s ohledem na její obsah ke kasační stížnosti vyjadřovat nebude a že návrh na přiznání odkladného účinku považuje za neopodstatněný.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Prvotní je námitka týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu, protože jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu.

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že dne 8. 7. 2003 požádal stěžovatel o udělení azylu a pohovor byl proveden dne 17. 7. 2003 v přijímacím středisku V. L. Ve své žádosti uvedl, že z Ukrajiny odjel, protože měl ekonomické problémy a vyhrožovala mu mafie. Poslední 3 roky podnikal, prodával zboží z Polska. V květnu 2000 přišla mafie a požadovali výpalné. Několikrát jim zaplatil, ale protože přestal, zbili ho. Mafie mu několikrát telefonovala a dvakrát se s nimi setkal. Obchod byl špatný, proto se jej rozhodl v březnu 2003 prodat. Mafie požadovala peníze za období od podzimu do jara 2003. Vyhrožovali i jeho manželce, proto ji poslal k sestře. Na policii se obrátil o pomoc a tam mu nabídli, že mafii chytí při činu, ale to stěžovatel odmítl. O azyl požádal, protože mu bylo uděleno správní vyhoštění z České republiky a chce vstupem do azylového řízení legalizovat pobyt v České republice. Poté, co mu skončila platnost víza, zde žil nelegálně. Také uvedl, že ve své vlasti obává mafie a že nikdy neměl žádné problémy s policií či jinými státními institucemi. Žalovaný pak rozhodnutím ze dne 21. 7. 2003 žádost stěžovatele o udělení azylu zamítl jako nedůvodnou podle ustanovení § 16 písm. e) zákona o azylu, neboť stěžovatel přijel do České republiky z třetí bezpečné země.

Namítá-li stěžovatel, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu ministerstvem se sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také souslednosti. Jestliže tedy v daném případě byla žádost o azyl stěžovatele zamítnuta proto, že přichází z třetí bezpečné země [§ 16 odst. 1 písm. e) cit. zákona], není možno žalovanému vytýkat, že se podrobně nezabýval podstatou žádosti, neboť by to bylo nadbytečné. Řečeno jinými slovy: i kdyby žalovaný shledal, že stěžovatel byl v zemi původu skutečně pronásledován mafií, nezakládalo by to jeho právo na udělení azylu, jestliže by přišel do České republiky z bezpečné třetí země. Přitom Nejvyšší správní soud shledal, že žalovaný i krajský soud se dostatečně podrobně a přesvědčivě vypořádaly s tím, že Polsko je bezpečnou třetí zemí, respektující základní práva a svobody a demokratické principy právního státu. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

K námitce nezákonnosti je třeba dodat, že podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu (které v souzené věci žalovaný aplikoval) se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Legální definici bezpečné třetí země obsahuje ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle níž se takovouto zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud na něj lze vztáhnout překážku vycestování podle § 91 citovaného zákona. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že uvedená právní úprava azylového řízení je založena na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod), má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovouto zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 zákona o azylu. Azylové zákonodárství České republiky je totiž třeba vidět i v kontextu tendence právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích, které rovněž vnímají právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu, nikoliv však jako právo vybrat si zemi, v které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit.

V řízení o udělení azylu stěžovatel opakovaně uvedl, že do České republiky přijel linkovým autobusem přes Polsko. Vzhledem k uvedenému je zřejmé, že stěžovatel měl reálnou možnost požádat o udělení azylu v Polsku, tzn. v bezpečné třetí zemi ve smyslu § 16 odst. 1 písm. e) a § 2 odst. 2 zákona o azylu, a že proto žalovaný ani krajský soud nikterak nepochybili, když shledali žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou ve smyslu citovaných ustanovení.

Žádný ze stěžovatelem uváděných důvodů kasační stížnosti tak nebyl shledán, proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a zamítl ji (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. března 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu